

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 kwietnia 2018 (Znak: (...)-2018) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) i ustawy z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 552) ustalił J. P. kapitał początkowy na dzień 01.01.1999r.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1977 do 31.12.1986. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 42,93%. Do obliczenia stosunku podstawy wymiaru składek oraz kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3 ustawy powołanej w cz. I decyzji, w roku 1977 do przeciętnego wynagrodzenia za ten rok przyjęto sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok, odpowiednią do liczby miesięcy, w których podlegała Pani ubezpieczeniu społecznemu na podstawie przepisów prawa polskiego.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 42,93% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną ww ustawie ($42,93\% \times 1\ 220,89\ \text{zł} = 524,13\ \text{zł}$).

Do obliczenia kapitału początkowego organ rentowy przyjął łącznie: 18 lat, 10 miesięcy, 27 dni, tj. 226 miesięcy okresów składkowych oraz 1 rok 1 rok, 8 miesięcy i 26 dni, tj. 20 miesięcy okresów nieskładkowych.

Współczynnik proporcjonalny do- osiągniętego do 31.12.1998r – wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 75,83%.

Współczynnik ten służy do obliczenia części 24% kwoty bazowej. Wysokość 24% kwoty bazowej wynosi 293,01 zł.

Do ustalenia współczynnika przyjęto:

- wiek w dniu 31.12.1998r. - po zaokrągleniu do pełnych lat - wynoszący 41 lat

- łączny staż ubezpieczeniowy - po zaokrągleniu w górę do pełnych lat - wynoszący 21 lat.

Średnie dalsze trwanie życia - wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat - wynosi 205 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn - M.P. Nr 12, poz.173).

Kapitał początkowy ustalony na dzień 1.01.1999 r. wynosi zł 75 522,15.

Z tytułu pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. w okresie 1 lipca 1977 r. - 31 lipca 1991 r. za który nie ma listy płac a wykazano jedynie premię, rekompensatę lub zasiłek chorobowy przyjęto jako korzystniejsze wynagrodzenie minimalne obowiązujące w tym okresie w jednostkach gospodarki uspołecznionej zgodnie z ustawą z 4 września 2008 r. (Dz.U.N r. 192, poz.1180).

/decyzja (...) plik I akt ZUS oraz obliczenie wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego k 162 plik I akt ZUS/

W dniu 2 maja 2018 r. odwołanie od wskazanej decyzji wniósł pełnomocnik wnioskodawczyni J. P. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie kapitału początkowego z uwzględnieniem rzeczywistej wysokości uzyskiwanych dochodów, które były znacząco wyższe od dochodów ustalonych przez organ rentowy.

Zaskarżonej decyzji zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych, poprzez niezasadne przyjęcie, że w okresach, za które brak jest dokumentacji pracowniczej, wnioskodawczyni otrzymywała wynagrodzenie na poziomie wynagrodzenie minimalnego, podczas gdy z wcześniejszych i późniejszych udokumentowanych okresów zatrudnienia wynika, że wynagrodzenie wnioskodawczyni było znacząco wyższe, aniżeli wynagrodzenie minimalne.

W uzasadnieniu swego stanowiska skarżący podniósł, iż takie ustalenie wysokości kapitału początkowego jest dla wnioskodawczyni krzywdzące niesprawiedliwe, bowiem już od początku zatrudnienia w (...) otrzymywała ona wynagrodzenie wyższe niż minimalne i szybko awansowała w strukturach spółdzielni ze stanowiska intendenta magazynu na stanowisko zastępcy głównej księgowej. Nadto, skoro z istniejących dokumentów można ustalić wysokość wynagrodzenia za niektóre z okresów zatrudnienia wnioskodawczyni to za brakujące okresy organ winien był przyjąć jako podstawę ustalenia wysokości kapitału przynajmniej wysokość ostatniego wynagrodzenia, a nie wysokość wynagrodzenia minimalnego. Nielogiczne byłoby bowiem, że akurat w okresach, co do których brak dokumentacji wnioskodawczyni miałyby otrzymywać wypowiedzenie zmieniające, obniżające wysokość jej wynagrodzenia do poziomu minimalnego, by potem otrzymywać znów wynagrodzenie wyższe- w okresach, co do których istnieje dokumentacja.

/ odwołanie k. 3-4 akt o sygn VIII U 1118/18/.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu swego stanowiska wskazał na prawidłowość wyliczeń zastosowanych w zaskarżonej decyzji nadto podniósł, iż z tytułu pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. w okresie od 01.07.1977r. do 31.07.1991r. do akt rentowych załączone zostały kserokopie dokumentacji płacowej, w tym list płac za miesiące 11/1980r., 06/1981r., 08-11/1981r, 01/1982r.- 01/1984r., 08/1984r.-09/1985r, 11/1985r., 03/1986r., 06/1986r. 03/1987r., 05/1987r., 10-11/1987r., 03-06/1988r. (oryginały ww. dokumentów znajdują się w Komisariacie Policji w O.). Do ustalenia podstawy wymiaru za okres za który nie ma listy płac albo w listach płac wykazano jedynie premię, rekompensatę lub zasiłek chorobowy przyjęto jako korzystniejsze wynagrodzenie minimalne obowiązujące w tym okresie w jednostkach gospodarki społecznej. Wynagrodzenie minimalne przyjęto także z okresu zatrudnienia w PPHU (...). Wynagrodzenie minimalne przyjęto za okresy:

od 01.07.1977r. do 31.10.1980r., od 01.12.1980r. do 31.05.1981r., od 01.07.1981r. do 31.07.1981r., od 01.10.1981r. do 31.12.1981r., od 01.12.1982r. do 31.12.1982r., od 01.07. (...) do 31.07.1983r, od 01.01.1984r. do 31.07.1984r., od 01.04.1985r. do 30.04.1985r., od 01.10.1985r. do 31.07.1991r., od 02.06.1997r. do 30.06.1997r.

/ odpowiedź na odwołanie k. 7-7v akt o sygn VIII U 1118/18/.

Decyzją z dnia 12 kwietnia 2018 roku (Znak: ENP/25/021194875) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.) po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 marca 2018 r. r. przyznał J. P. emeryturę od 19-03-2018 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 18163,90 zł
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 282072,87 zł
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 263,20 m-cy
- wyliczona kwota emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej wynosi 1140,72 zł

Przy ustalaniu wysokości emerytury uwzględniono zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres: 15 lat, 8 m-cy, 18 dni i wynosi 143,41 zł. Emerytura wraz ze zwiększeniem rolnym wynosi 1284,13 zł

/ decyzja k. 17-18 pilk II akt ZUS/

W dniu 25 maja 2018 r. odwołanie także od wskazanej decyzji w zakresie wysokości przyznanej emerytury wniósł pełnomocnik wnioskodawczyni J. P. wnosząc o jej zmianę i ustalenie wysokości emerytury z uwzględnieniem kapitału początkowego obliczonego według rzeczywistej wysokości dochodów uzyskiwanych przez wnioskodawczynię z tytułu zatrudnienia w spółdzielni kółek rolniczych w P., które były znacząco wyższe od dochodów ustalonych przez organ rentowy.

Zaskarżonej decyzji zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych, poprzez niezasadne ustalenie wysokości emerytury na podstawie decyzji o ustaleniu wysokości kapitału początkowego ustalającej w sposób wadliwy, że w okresach, za które brak jest dokumentacji pracowniczej, wnioskodawczyni otrzymywała wynagrodzenie na poziomie wynagrodzenie minimalnego, podczas gdy z wcześniejszych i późniejszych udokumentowanych okresów zatrudnienia wynika, że wynagrodzenie wnioskodawczyni było znacząco wyższe, aniżeli wynagrodzenie minimalne. W uzasadnieniu swego stanowiska skarżący podniósł, argumentację analogiczną jak w odwołaniu dotyczącym decyzji w sprawie ustalenia wysokości kapitału początkowego, która rzutowała na ustalenie wysokości emerytury.

/ odwołanie k. 3-4 akt o sygn VIII U 1117/18/.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz podniósł argumentację jak w zaskarżonej decyzji oraz w odpowiedzi na odwołanie od decyzji ustalającej wysokość kapitału początkowego.

/odpowiedz na odwołanie k. 7-7 v. akt o sygn VIII U 1117/18/.

Postanowieniem z dnia 30 maja 2018 r. Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych połączył sprawę o sygn akt VIII U 1118/18 ze sprawą o sygn. akt VIII U 1117/18 do łącznego rozpoznania pod numerem VIII U 1117/18

/postanowienie z dnia 30 maja 2018 r. k. 9 akt sprawy VIII U 1118/18/.

Pismem procesowym z dnia 9 października 2018 r. strona powodowa sprecyzowała swoje stanowisko w sprawie i wnosząc o zmianę zaskarżonych decyzji i ustalenie wysokości kapitału początkowego i zmianę wysokości emerytury na podstawie następujących dochodów, uzyskanych przez wnioskodawczynię:

- za rok 1977: 12975 zł, wskaźnik 47,05 % - w miejsce dochodu przyjętego przez organ rentowy w wysokości 8400 zł i wskaźnika 30,46 % (na podstawie zeznań świadków i przesłuchania stron)

- za rok 1978: 33000 zł, wskaźnik 56,27 % - w miejsce dochodu przyjętego przez organ rentowy w wysokości 18400 zł i wskaźnika 31,38 % (na podstawie zeznań świadków i przesłuchania stron)

- za rok 1979: 37500 zł, wskaźnik 58,66 % - w miejsce dochodu przyjętego przez organ rentowy w wysokości 20800 zł i wskaźnika 32,54 % (na podstawie zeznań świadków i przesłuchania stron)

-za rok 1980: 47625 zł, wskaźnik 65,71 % - w miejsce dochodu przyjętego przez organ rentowy w wysokości 25700 zł i wskaźnika 35,46 % (na podstawie zeznań świadków i przesłuchania stron, a dodatkowo: za miesiące lipiec- wrzesień na podstawie obliczenia wysokości wynagrodzenia opartego na wysokości premii kwartalnej, której przyznanie jest potwierdzone dokumentem znajdującym się w aktach sprawy, za miesiąc listopad na podstawie wartości z list wynagrodzeń znajdujących się w aktach, za miesiące październik i grudzień na podstawie wysokości wynagrodzenia wynikającego z poprzednich miesięcy)

-za rok 1981: 70126 zł, wskaźnik 76,00 % - w miejsce dochodu przyjętego przez organ rentowy w wysokości 35960 zł i wskaźnika 38,97 % (na podstawie zeznań świadków i przesłuchania stron, a dodatkowo na podstawie wysokości wynagrodzenia wynikającego z poprzednich miesięcy i na podstawie obliczenia wysokości wynagrodzenia opartego na wysokości premii kwartalnej, której przyznanie jest potwierdzone dokumentem znajdującym się w aktach sprawy oraz na podstawie wartości z list wynagrodzeń znajdujących się w aktach)

-za rok 1982: 99250 zł, wskaźnik 71,11 % - w miejsce dochodu przyjętego przez organ rentowy w wysokości 88600 zł i wskaźnika 63,48 % (na podstawie zeznań świadków i przesłuchania stron, a dodatkowo na podstawie wysokości wynagrodzenia wynikającego z poprzednich miesięcy i na podstawie obliczenia wysokości wynagrodzenia opartego na wysokości premii kwartalnej, której przyznanie jest potwierdzone dokumentem znajdującym się w aktach sprawy oraz na podstawie wartości z list wynagrodzeń znajdujących się w aktach)

-za rok 1983: 133895 zł, wskaźnik 77,08 % - w miejsce dochodu przyjętego przez organ rentowy w wysokości 118500 zł i wskaźnika 68,22 % (na podstawie zeznań świadków i przesłuchania stron, a dodatkowo na podstawie wysokości wynagrodzenia wynikającego z poprzednich miesięcy i na podstawie obliczenia wysokości wynagrodzenia opartego na wysokości premii kwartalnej, której przyznanie jest potwierdzone dokumentem znajdującym się w aktach sprawy oraz na podstawie wartości z list wynagrodzeń znajdujących się w aktach)

-za rok 1984: 149199 zł, wskaźnik 73,84 % - w miejsce dochodu przyjętego przez organ rentowy w wysokości 94640 zł i wskaźnika 46,84 % (na podstawie zeznań świadków i przesłuchania stron, a dodatkowo na podstawie wysokości wynagrodzenia wynikającego z poprzednich miesięcy i na podstawie obliczenia wysokości wynagrodzenia opartego na wysokości premii kwartalnej, której przyznanie jest potwierdzone dokumentem znajdującym się w aktach sprawy oraz na podstawie wartości z list wynagrodzeń znajdujących się w aktach)

-za rok 1985: 171963 zł, wskaźnik 71,63 % - w miejsce dochodu przyjętego przez organ rentowy w wysokości 142871 zł i wskaźnika 59,51 % (na podstawie zeznań świadków i przesłuchania stron, a dodatkowo na podstawie wysokości wynagrodzenia wynikającego z poprzednich miesięcy i na podstawie obliczenia wysokości wynagrodzenia opartego na wysokości premii kwartalnej, której przyznanie jest potwierdzone dokumentem znajdującym się w aktach sprawy oraz na podstawie wartości z list wynagrodzeń znajdujących się w aktach)

-za rok 1986: 172337 zł, wskaźnik 59,60 % - w miejsce dochodu przyjętego przez organ rentowy w wysokości 64800 zł i wskaźnika 22,41 % (na podstawie zeznań świadków i przesłuchania stron, a dodatkowo na podstawie wysokości wynagrodzenia wynikającego z poprzednich miesięcy i na podstawie obliczenia wysokości wynagrodzenia opartego na wysokości premii kwartalnej, której przyznanie jest potwierdzone dokumentem znajdującym się w aktach sprawy oraz na podstawie wartości z list wynagrodzeń znajdujących się w aktach)

-co daje średni wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego 65,70 %, w miejsce wskaźnika 42,93 % przyjętego przez ZUS

W uzasadnieniu swego stanowiska odwołujący podniósł, iż z analizy materiału dowodowego wynika, że wnioskodawczyni w Spółdzielni Kółek Rolniczych pracowała nieprzerwanie od początku zatrudnienia do dnia ustania stosunku pracy. W trakcie zatrudnienia szybko awansowała i zostało jej przydzielone bardziej odpowiedzialne stanowisko pracy jako zastępcy głównej księgowej. Za pracę na tym stanowisku otrzymywała dodatek funkcyjny. Nadto wnioskodawczyni prowadziła w spółdzielni kasę zapomogowo - pożyczkową, której fundusz był utworzony ze składek wpłacanych przez członków spółdzielni. Z kasy tej były udzielane nieoprocentowane pożyczki członkom spółdzielni. Z prowadzenie tej kasy wnioskodawczyni otrzymywała dodatek do wynagrodzenia zasadniczego- pierwotnie 500 zł/m-c, a później 1000 zł/m-c. Ponadto wnioskodawczyni otrzymywała dodatki przysługujące pracownikom administracji- premie kwartalne w wysokości 30 % miesięcznego wynagrodzenia i premie roczne- za sporządzenie bilansu finansowego spółdzielni. Otrzymywała również rekompensatę dla pracowników administracji, dodatek stażowy i tzw. działkę za mleko, będącą formą finansowego deputatu. W trakcie zatrudnienia nie była nigdy przenoszona na mniej płatne stanowisko pracy, nie była także karana dyscyplinarnie, co mogłoby powodować

obniżenie wynagrodzenia. Znajdująca się w aktach sprawy listy wynagrodzeń i wypłat premii oraz dodatków potwierdzają fakt zatrudnienia wnioskodawczynie, jej stanowisko pracy i wysokość wypłaconych kwot. Ponieważ jednak dokumentacja jest niekompletna, to braki danych za poszczególne okresy winny zostać uzupełnione zgodnie z wnioskiem wnioskodawczynie- na podstawie zeznań świadków i przesłuchania stron oraz na podstawie wysokości wynagrodzenia wynikającego z poprzednich miesięcy, a także na podstawie obliczenia wysokości wynagrodzenia opartego na wysokościach premii kwartalnej, których przyznanie jest potwierdzone dokumentem znajdującym się w aktach sprawy.

/pismo – k. 48 – 56/

Na rozprawie w dniu 13 listopada 2018 r. –poprzedzającej wydanie wyroku –pełnomocnik wnioskodawczynie poparł odwołanie zgodnie ze złożonym wyliczeniem oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Natomiast pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

/ stanowiska procesowe stron protokół rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r. 00:01:01 -00:01:40 oraz 00:05:11 -00:13:21 płyta CD k. 66 /

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. P. urodziła się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna/

W dniu 4 stycznia 2018 roku wnioskodawczynie złożyła wniosek o ustalenie kapitału początkowego.

/ wniosek k. 14 plik i akt ZUS/

Z kolei w dniu 20 marca 2018 roku wnioskodawczynie złożyła wniosek o emeryturę.

/wniosek o emeryturę k. 1 – 6 plik II akt ZUS/

J. P. była zatrudniona w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. w okresie od 01.07.1977r. do 31.07.1991r. na stanowisku księgowej w pełnym wymiarze czasu pracy na którym ostatnio otrzymywała 550.000 zł wynagrodzenia zasadniczego + 10% dodatku stażowego + 30% premii regulaminowej + 30.000 zł premii motywacyjnej.

/świadectwo pracy k.8 plik I akt ZUS/.

Początkowo wnioskodawczynie była stażystką, intendentką, pracowała w magazynie części zamiennych. Następnie była zatrudniona w księgowości - rozliczała magazyn do 1986 r.. W latach 1986-87 była zastępcą głównej księgowej. Była także kasjerką. Prowadziła Kasę zapomogowo pożyczkową.

/ zeznania wnioskodawczynie e - protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r.00:01:51 -00:05:02 płyta CD k. 66 w związku informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 14 sierpnia 2018 r. 00:08:01 -00:19:17 płyta CD k. 28. , zeznania świadka Z. B. protokół z rozprawy z dnia 14 sierpnia 2018 r. 00:20:28 -00:42:50 płyta CD k. 28 zeznania świadka B. Ż. protokół z rozprawy z dnia 25 września 2018 r. 00:10:49 -00:22:24, płyta CD k.44 /

Nie było sytuacji żeby miała obniżane wynagrodzenie. Swoją wiedzę na temat wynagrodzenia w całym spornym okresie wnioskodawczynie czerpie na podstawie dostępnych list płac bo nie posiada żadnych dokumentów płacowych dotyczących zatrudnienia.

/ zeznania wnioskodawczynie e - protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r.00:01:51 -00:05:02 płyta CD k. 66 w związku informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 14 sierpnia 2018 r. 00:08:01 -00:19:17/

Świadek Z. B. pracowała razem z wnioskodawczynią od 1.10.1979 r. Najpierw pracowała jako księgowa, potem jako zastępca głównego księgowego, a w końcu od 1984 r. jako główna księgowa. Zarabiała więcej niż wnioskodawczyni o jakieś 50 %.

/zeznania świadka Z. B. protokół z rozprawy z dnia 14 sierpnia 2018 r. 00:20:28 -00:42:50 płyta CD k. 28, zeznania wnioskodawczyni e - protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r.00:01:51 -00:05:02 płyta CD k. 66 w związku informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 14 sierpnia 2018 r. 00:08:01 -00:19:17 /.

Świadek B. Ż. pracowała z wnioskodawczynią w Spółdzielni od 1985 r. Była księgową techniczną. Wnioskodawczyni przyuczała ją do stanowiska.

/ zeznania świadka B. Ż. protokół z rozprawy z dnia 25 września 2018 r. 00:10:49 -00:22:24, płyta CD k.44/

W okresie zatrudnienia wnioskodawczyni wszyscy pracownicy administracji mieli 30% premii motywacyjnej. Na początku jej wypłata była uzależniona od wyników finansowych spółdzielni potem premia była przyznawana w górnych granicach. W angażach do 1990 r. było do 30 % premii potem 30 % premii. Była to premia od wynagrodzenia zasadniczego.

/zeznania świadka Z. B. protokół z rozprawy z dnia 14 sierpnia 2018 r. 00:20:28 -00:42:50 płyta CD k. 28 kopia dokumentacji płacowo -osobowej Z. B. k. 19-25 v. zeznania świadka B. Ż. protokół z rozprawy z dnia 25 września 2018 r. 00:10:49 -00:22:24, płyta CD k.44 /.

Wnioskodawczyni miała przyznany dodatek za prowadzenie kasy i kasy zapomogowo pożyczkowej ten ostatni wynosił „chyba” 500 zł. Był wypłacany co miesiąc. Kiedy wnioskodawczyni przeszła na stanowisko zastępcy głównego księgowego nie miała już wypłacanego tego dodatku.

/ zeznania wnioskodawczyni e - protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r.00:01:51 -00:05:02 płyta CD k. 66 w związku informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 14 sierpnia 2018 r. 00:08:01 -00:19:17, zeznania świadka Z. B. protokół z rozprawy z dnia 14 sierpnia 2018 r. 00:20:28 -00:42:50 płyta CD k. 28/.

Był również przyznany dodatek stażowy - przyznawany co 5 lub po 10 latach. Dodatek był liczony od wynagrodzenia zasadniczego.

/zeznania świadka Z. B. protokół z rozprawy z dnia 14 sierpnia 2018 r. 00:20:28 -00:42:50 płyta CD k. 28, kopia dokumentacji płacowo -osobowej Z. B. k. 19-25 v. zeznania świadka B. Ż. protokół z rozprawy z dnia 25 września 2018 r. 00:10:49 -00:22:24, płyta CD k.44 /

Świadek Z. B. otrzymywała dodatek funkcyjny w wymiarze 250 % minimalnego wynagrodzenia w zakładzie.

/ zeznania świadka Z. B. protokół z rozprawy z dnia 14 sierpnia 2018 r. 00:20:28 -00:42:50 płyta CD k. 28, kopia dokumentacji płacowo -osobowej Z. B. k. 19-25 v. zeznania świadka B. Ż. protokół z rozprawy z dnia 25 września 2018 r. 00:10:49 -00:22:24, płyta CD k.44 /

Była też premia bilansowa przyznawana raz w roku - 14 pensja.

/zeznania świadka B. Ż. protokół z rozprawy z dnia 25 września 2018 r. 00:10:49 -00:22:24, płyta CD k.44/

Za wskazany okres zatrudnienia zachowały się listy płac wnioskodawczyni w niepełnym zakresie tj. wyłącznie za miesiące 11/1980r., 06/1981r., 08-11/1981r., 01/1982r.- 01/1984r., 08/1984r.-09/1985r., 11/1985r., 03/1986r., 06/1986r. 03/1987r., 05/1987r., 10-11/1987r., 03-06/1988r.

/ oryginalne listy płac akta osobowo- płacowe k 36, kserokopie listy płac k.28-154 plik I akt ZUS/.

Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz emerytury za okres za który nie ma listy płac albo w listach płac wykazano jedynie premię, rekompensatę lub zasiłek chorobowy organ rentowy przyjął jako korzystniejsze wynagrodzenie minimalne obowiązujące w tym okresie w jednostkach gospodarki społecznej. Wynagrodzenie minimalne przyjęto za okresy:

od 01.07.1977r. do 31.10.1980r., od 01.12.1980r. do 31.05.1981r., od 01.07.1981r. do 31.07.1981r., od 01.10.1981r. do 31.12.1981r., od 01.12.1982r. do 31.12.1982r., od 01.07. (...) do 31.07.1983r, od 01.01.1984r. do 31.07.1984r., od 01.04.1985r. do 30.04.1985r., od 01.10.1985r. do 31.07.1991r., od 02.06.1997r. do 30.06.1997r.

/ bezsporne, decyzja z dnia 3 kwietnia 2018 160-161 plik I akt ZUS oraz obliczenie wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego k 162 plik I akt ZUS decyzja z dnia 12 kwietnia 2018 roku k. 17-18 plik II akt ZUS/.

W okresie od 1. 01.1977 do 31.12.1986 r. przyjętym do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego wnioskodawczyni ujęte są następujące zarobki ujęte w listach płac:

- Za 1980 r. karta wynagrodzeń wnioskodawczyni za 11/80 wskazuje wynagrodzenie w kwocie 3700 zł (płaca zasadnicza), premia z III kwartał -2325 zł

-Za 1981 r. karta wynagrodzeń wnioskodawczyni wskazuje wynagrodzenie w kwocie za 06/81 -4.200 zł (płaca zasadnicza, dodatek KZP), 08/81 - 5.000 zł (płaca zasadnicza, działka mleko, KZP), 09/81 -5.160 zł (płaca zasadnicza, działka mleko, KZP), 500 zł za (...)

-Za 1982 r. karta wynagrodzeń wnioskodawczyni wskazuje wynagrodzenie w kwocie za 01/82 -5160 zł (zasadnicze, działka mleko, rekompensata, KZP /, 02/82 -6.250 zł (zasadnicze , działka mleko, rekompensata), 03/82 -6.810 zł (zasadnicze, staż, mleko, KZP, rekompensata, wyrównanie), 04/82 - 6.410 zł (zasadnicze, rekompensata, dopłata mleko, KZP, rekompensata) , 05/82 - 6.410 zł /zasadnicze, mleko, KZP, rekompensata/, 06/82 -6.410 zł /zasadnicze, KZP, działka,), 07/82 -6.620 zł /zasadnicze, dodatek stażowy, KZP, działka, rekompensata/, 08/82-6.620 zł /zasadnicze, staż, KZP, działka, rekompensata/, 09/82-8.510 zł /zasadnicze, staż, wyrównanie, KZP, działka, rekompensata/, 10/82 -7.565 zł /zasadnicze, staż, KZP, działka, rekompensata/ , XI /82 - 7656 zł, premie kwartalne 3.150 zł, 2520 zł, 3600 zł.

-Za 1983 r. karta wynagrodzeń wnioskodawczyni wskazuje wynagrodzenie w kwocie za (...) -8.510 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, dział., rekompensata/, (...) - 8.510 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, dział., rekompensata/, (...) - 7.100 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, działka, rekompensata/, (...) - 8.510 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, działka, rekompensata/, (...) - 8.510 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, dział., rekompensata/, 06/1983 r. - 10.610 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, dział., rekompensata/ , (...) - 9560zł /zasadnicze, stażowe, KZP, działka, 09/1983 r. - 9.560 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, działka, rekompensata/, (...) - 9.560zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, działka, rekompensata/, (...) - 9.560 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, dział., rekompensata/ , 12/1983 r. - 9.560 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, dział., rekompensata /, 12/83 -9560 zł, premie kwartalne 4.500 zł., 5.000 zł., 4.050 zł, 5250 zł.

-Za 1984 r. karta wynagrodzeń wnioskodawczyni wskazuje wynagrodzenie w kwocie (za lipiec brak listy) za (...) z - 8150 zł /zasadnicze, stażowe, KZP, działka /, (...) - 9.560 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, działka, rekompensata/, (...) - 9.560 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, działka, rekompensata/, (...) - 12.285 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, działka, rekompensata, dodatek funkcyjny/, (...) - 11.785 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, dział., rekompensata, dodatek funkcyjny/, premie kwartalne 5.500 zł, 5250 zł .

-Za 1985 r. karta wynagrodzeń wnioskodawczyni wskazuje wynagrodzenie w kwocie za (...) - 10.375 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, działka, dodatek funkcyjny/ , (...) - 17785 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, działka, rekompensata, dodatek funkcyjny, premia/, (...) - 11.785 zł., /zasadnicze, stażowe, KZP, działka, rekompensata, dodatek funkcyjny/ 05/1985 - 16173 zł /zasadnicze, stażowe, KZP, działka, rekompensata, dodatek funkcyjny/., (...) - 20.750 zł. /zasadnicze, stażowe, KZP, działka, rekompensata, dodatek funkcyjny/, 07/1985 r. - 16.510 zł /zasadnicze, stażowe, KZP, działka,

rekompensata, dodatek funkcyjny/., 08/1985 r. - 15.100 zł. zasadnicze, stażowe, KZP, działka, rekompensata, dodatek funkcyjny/ , (...) - 6.543 zł./ zasadnicze, stażowe, KZP, działka, rekompensata, dodatek funkcyjny/, premia bilansowa 6.250 zł.

Powyższe kwoty zostały uwzględnione przez ZUS w podstawie wymiaru świadczenia.

Ponadto w listach płac za inne okresy przyjęte do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego wykazano jedynie premię, rekompensatę lub zasiłek chorobowy. Za te okresy oraz za okresy, za które brak jest dokumentacji placowej organ rentowy uwzględnił wynagrodzenie minimalne jako korzystniejsze.

/ oryginalne listy płac akta osobowo- placowe k 36, kserokopie listy płac k.28-154 plik I akt ZUS pismo ZUS k. 60-62, wykaz zarobków 155 -155 v. plik I akt ZUS/

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny dowodów:

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach ZUS, których wiarygodność nie budzi wątpliwości i nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Nadto na podstawie zeznań wnioskodawczynie oraz świadków Z. B. B. Ż. zatrudnionych w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P., które co do faktu, wypłaty w zakładzie poszczególnych składników wynagrodzenia wzajemnie ze sobą korespondowały.

Za nie udowodnioną Sąd uznał wysokość wynagrodzenia, jaką rzeczywiście miała otrzymywać wnioskodawczynie w okresie od 1. 01.1977 do 31.12 1986 r. przyjętym do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego, w zakresie w jakim nie znalazła pokrycia w zachowanych listach płac.

Zarówno z zeznań wnioskodawczynie jak i świadków nie wynika jak konkretnie kształtowało się jej wynagrodzenie zasadnicze oraz wysokość poszczególnych dodatków. Świadek Z. B. podała iż wynagrodzenie wnioskodawczynie mogło wynosić około połowy jej wynagrodzenia. Przyjęcie jakichkolwiek domniemań w tym zakresie nie jest jednak dopuszczalne.

Świadkowie nie umieli precyzyjnie określić też wysokości przyznawanych powódce dodatkowych składników wynagrodzenia. O ile ich zeznania wskazują spójnie na fakt wypłaty w zakładzie pracy premii i dodatku stażowego tak w oparciu o nie sposób wywieść precyzyjnie jaka była wysokość tych elementów wynagrodzenia i jaki był konkretnie sposób obliczenia, a nadto za jakie dokładnie okresy przysługiwały. Co do premii świadkowie byli zgodni, iż początkowo jej wysokość była określona do 30 % i zależała od wyników spółdzielni. Tym samym nie sposób określić ile konkretnie ta premia wynosiła w przypadku wnioskodawczynie. Co prawda świadkowie podkreślali, iż w zasadzie premia była stała i była wypłacana w górnych granicach 30 % lecz brak jest konkretnych dowodów tą okoliczność potwierdzających. Przy czym w zeznaniach pojawia się także premia motywacyjna.

Nie sposób określić też wysokości dodatku stażowego jaki miał przysługiwać wnioskodawczynie. Zeznający świadkowie nie byli zgodni co do okresu w jakim miał być przyznany po 10 lub co 5 lat. Nadto nie potwierdzili zgodnie czy miał być wyliczany od stażu zakładowego czy ogólnego – świadek Ż. tej okoliczności nie pamiętała. Z zeznań tych nie wynikało także w jaki sposób miał być liczony (czy procent, czy konkretna kwota). Dlatego też nie sposób wnioskować co do zasad jego wypłaty. W końcu podkreślenia wymaga, iż świadkowie podnosili, że był on wyliczany od wynagrodzenia zasadniczego. Zaś w przypadku wnioskodawczynie także w poszczególnych spornych okresach jego precyzyjne określenie nie było możliwe.

Wątpliwym jest też przyznanie dodatków funkcyjnych i dodatku za prowadzenie kasy i kasy zapomogowo – pożyczkowej za cały okres. I w tym zakresie ani zeznania wnioskodawczynie ani zeznania świadków nie dostarczały precyzyjnych informacji, co do ich wysokości okresu i zasad ich wypłaty. Wobec tego orzekanie w przedmiocie ich wysokości dla celów emerytalnych jest niemożliwe.

Niejasna jest też wysokość tzw. 14 pensji – premii bilansowej. Świadkowie nie wskazali na sposób jej obliczenia i zasady wypłaty. Ponadto wobec braku danych w tym zakresie nie sposób ustalić jej rzeczywistej wysokości.

Nie może posłużyć za podstawę ustaleń w sprawie także kopia dokumentacji o zatrudnieniu i wynagrodzeniu przedłożona na rozprawie w dniu 14 sierpnia 2018 r. przez świadka Z. B. – dotycząca jej jako pracownika i współpracownika wnioskodawczyni. Skoro wynagrodzenie ww. kształtowało się inaczej niż wynagrodzenie ubezpieczonej wartości wynagrodzenia otrzymywanego przez ww. osobę są nieadekwatne do zarobków wnioskodawczyni.

Świadkowie nie potwierdzili wysokości wynagrodzenia wnioskodawczyni, które zostało przyjęte do wyliczenia przez wnioskodawczynię świadczenia.

Z zeznań świadków ani wnioskodawczyni nie wynika sposób liczenia premii kwartalnej, zatem niemożliwe było ustalenie wynagrodzenia na jej podstawie.

Przy braku konkretnych danych brak jest więc podstaw do ustalenia rzeczywistej kwoty wynagrodzenia za sporny okres w sposób inny niż to uczynił ZUS. Nie można za miarodajny dowód na wysokość poszczególnych składników wynagrodzenia przyjmować jedynie twierdzeń wnioskodawczyni, z których - podobnie jak z zeznań świadków - nie da się ustalić wysokości składników wynagrodzenia w poszczególnym miesiącach spornego okresu zatrudnienia. Wnioskodawczyni w toku sądowego postępowania odwoławczego nie przedłożyła żadnych dowodów, które potwierdziłyby sposób naliczania i faktyczną wysokość otrzymywanego przez nią wynagrodzenia. Zatem brak było podstaw do ustalenia kwot zarobków faktycznie przez nią otrzymywanych inaczej niż tylko w oparciu o wartości rzeczywiście wskazane w listach płac.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

W myśl art.26 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz.1383 z późn. zm.) emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art.25 (podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, z waloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art.40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b oraz art.185) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust.5 i art.183.

Zgodnie art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2).

Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy). Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Natomiast ust. 7 art. 174 stanowi, że do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 analizowanego przepisu stanowi zaś, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku według określonego w ustawie wzoru. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy (ust. 13).

Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesięcy tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu (ust. 3b).

Zgodnie natomiast z treścią art. 15 ust. 2a cytowanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. (por. też uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 roku o sygn. III UZP 2/03 opubl. w OSNAPiUS z 2003 roku nr. 14 , poz.338)

Zgodnie z treścią §21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja § 21 ust.1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz.49) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 roku - III AUr 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III AUr 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

D o ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych może być uwzględnione tylko wynagrodzenie faktycznie uzyskane przez ubezpieczonego w danym okresie, a nie zaś wynagrodzenie ustalone na podstawie przypuszczeń czy też uśrednień. Jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje wątpliwość, iż zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia współczynnika wysokości podstawy wymiaru.

Należy przypomnieć, że w postępowaniach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych sąd nie jest obowiązany do poszukiwania dokumentów zatrudnieniowo - płacowych, o które nie zadbała osoba dochodząca świadczenia

ubezpieczeniowego. W związku z tym to na ubezpieczonym spoczywał ciężar dowodzenia i udokumentowania podnoszonych twierdzeń. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki wnioskodawca powinien udowodnić, że w spornym okresie uzyskiwał wynagrodzenie w konkretnie określonej wysokości oraz to, że od wynagrodzenia tego była odprowadzana składka./Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 31 sierpnia 2016 r. III AUa 1723/15 LEX nr 2149641 /

Należy podkreślić, że Sąd nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c. i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornym okresem zatrudnienia wnioskodawczynie, co dało podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji w świetle zarzutów ubezpieczonej. Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego (ostatecznie w oparciu o wiarygodne i precyzyjne zeznania świadków). W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, brak jakichkolwiek podstaw do ustalenia wysokości wynagrodzenia z okresu zatrudnienia ubezpieczonej w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. w zakresie w jakim nie wynika wprost z listy płac w sposób niewątpliwy.

Jak już wcześniej wyjaśnił Sąd, nie zachowała się dokumentacja w tym zakresie, także z zeznań wnioskodawczynie, świadków i przedłożonych przez nich kopii dokumentów nie wynika jaka była wysokość zarówno wypłacanego powodce wynagrodzenia zasadniczego jak i przysługujących jej premii i dodatków (stażowego, funkcyjnego za prowadzenie kasy, premii bilansowej) oraz poza okresami kiedy wskazano na nie na listach płac.

Wnioskodawczynie, na której zgodnie z art. 6 k.c. spoczywał ciężar dowodowy, nie udowodniła swojego roszczenia w tym zakresie. Stosownie bowiem do art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W postępowaniu sądowym ubezpieczony może korzystać z wszelkich środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty, w szczególności z dowodów dokumentów oraz z przesłuchania świadków (zob. wyrok SN z 25.07.1997 r., II UKN 186/97, OSNP 11/1998, poz. 342).

Nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą być udowodnione. Wskazać należy, iż nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Stanowisko takie zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996r. sygn. akt I CKU 45/96 (opubl. OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76). Podobnie, w wyroku z 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662, Sąd Najwyższy stwierdził nawet, że od 1 lipca 1996 r. nastąpiło zniesienie zasady odpowiedzialności sądu za wynik postępowania dowodowego, także w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Podobny pogląd zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 marca 2006 roku, zapadłego w sprawie o sygn. akt III AUa 1096/05, wskazując, iż ujemne konsekwencje związane z trudnościami w dokumentowaniu wysokości wynagrodzeń z lat odległych nie powinny obciążać wyłącznie ubezpieczonych, jednakże nie można również odpowiedzialności za taki stan rzeczy przenosić wyłącznie na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ustawowym wymogiem jest bowiem wykazanie przez ubezpieczonego konkretnych kwot otrzymanych przez niego zarobków, jako podstawy wymiaru składek

na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, przy czym nie może istnieć tu żaden stan niepewności co do wysokości.

Jak już podniesiono powyżej wnioskodawczyni nie przedłożyła żadnych miarodajnych dowodów potwierdzających wysokość zarówno wynagrodzenia zasadniczego, premii uzyskiwanych w całym spornym okresie zatrudnienia a także innych wyżej wymienionych składników wynagrodzenia. Twierdzenia wnioskodawczyni co do osiągniętych przez nią faktycznie zarobków w zakresie pensji zasadniczej są całkowicie gołosłowne. Przyjmowanie zaś wartości tego wynagrodzenia w oparciu o wartości faktycznie otrzymywane przez wnioskodawczynię w okresach wcześniejszych czy też w oparciu o zarobki współpracowników jest niedopuszczalne. Co do premii podnieść należy, iż załączona do akt sprawy dokumentacja, jak i zeznania świadków wskazują, iż w istocie premia faktycznie ubezpieczonej przysługiwała i stanowiła procentowy udział jej wynagrodzenia zasadniczego, ale jednocześnie nie pozwalają one na ustalenie, w jakiej konkretnie wysokości w całym spornym okresie. Świadczenie jak i przedłożone dokumenty mówią o wypłacie premii do 30%. Była też mowa o premii motywacyjnej. Z uwagi na brak dokumentacji świadczącej o wysokości premii nie było możliwe przyjęcie, że wynosiła ona zawsze 30 % wynagrodzenia zasadniczego, jak chce tego ubezpieczona. W oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie ma możliwości ustalenia wysokości kwot wypłaconych tytułem premii, za cały sporny okres ponieważ brak jest dokumentacji w tym zakresie, brak jest regulaminów premiowania, czy wynagradzania.

Nie ma też możliwości obliczenia wynagrodzenia na podstawie wypłacanej premii, skoro brak danych w jaki sposób ta premia była liczona – czy od całego wynagrodzenia, czy od wynagrodzenia minimalnego, czy od wynagrodzenia zasadniczego i jaki był jej procent.

W przypadku wynagrodzenia zasadniczego lub innych obligatoryjnych składników wynagrodzenia, wynikających z obowiązujących przepisów, można przyjąć najniższe wynagrodzenie obowiązujące w czasie, którego dotyczy żądanie uwzględnienia tego okresu do przeliczenia świadczenia. W sytuacji takiego składnika wynagrodzenia, jakim jest premia, konieczne jest jednak istnienie dowodów potwierdzających bez wątpliwości fakt wypłaty premii oraz jej wysokość (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, LEX nr 390123). Nie można bowiem pominać, iż wysokość świadczenia emerytalnego pozostaje funkcją uzyskiwanych niegdyś dochodów, a zatem dla jego wyliczenia nieodzownym pozostaje ustalenie rzeczywistych zarobków, jako decydujących o rozmiarze opłacanej składki na ubezpieczenie społeczne. Niedopuszczalne przy tym jest opieranie się jedynie na hipotezach czy założeniach, wynikających z przyjęcia średnich wartości.

W szczególności jako podstawy przyjęcia wysokości premii J. P. w spornym okresie nie można przyjąć, że premia była wypłacana bezwarunkowo, w wysokości wskazanej umowie. Jest to założenie nie poparte żadnym dowodem. A co za tym idzie poza przypadkami określenia premii w sposób stały w konkretnym procencie nie ma pewności, czy wnioskodawczyni w spornym okresie zawsze otrzymywała premie w maksymalnej wysokości. Nie ma zatem podstaw do określenia, czy i jakie kwoty tytułem premii stanowiły w całym spornym okresie podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Tylko niewątpliwe dochody ze stosunku pracy w udowodnionej wysokości, od których odprowadzono składki, mogą być uwzględnione do ustalania wysokości świadczeń emerytalno-rentowych.

Z całą mocą podkreślenia wymaga, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Ustalenie rzeczywistych zarobków jest decydujące o rozmiarze opłacanej składki na ubezpieczenia społeczne. Właściwie tylko dokumentacja własna stanowi w postępowaniu sądowym precyzyjny dowód na wysokość wynagrodzenia świadczeniobiorcy. W orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że co do zasady nie ma możliwości wyliczenia wynagrodzenia, a co za tym idzie wysokości składek na ubezpieczenie społeczne oraz wskaźnika podstawy wymiaru emerytury lub renty, w oparciu o wyliczenia hipotetyczne, uśrednione, czy też wynikające z porównania wynagrodzenia innych pracowników (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, Legalis nr 181419). Sąd Apelacyjny w Łodzi również niejednokrotnie wypowiadał się w tej kwestii stwierdzając, że wysokości wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru świadczeń emerytalno - rentowych nie powinno się udowadniać wyłącznie zeznaniami świadków, jeśli świadkowie nie są w stanie konkretnie i precyzyjnie podać wysokości osiąganego

przez wnioskodawcę wynagrodzenia. Wprawdzie w toku postępowania sądowego strona może dowodzić wysokości wynagrodzeń na potrzeby ustalenia wysokości podstawy wymiaru świadczenia wszelkimi środkami dowodowymi, zatem dowodem na tę okoliczność mogą być zarówno dokumenty dotyczące wynagradzania osób zatrudnionych w tym samym okresie, w tym samym zakładzie pracy i przy pracy tego samego rodzaju, co ubezpieczony, jak też zeznania tych osób, nie oznacza to jednak, że wykazanie konkretnych zarobków w celu obliczenia wysokości świadczenia z ubezpieczenia społecznego może być dokonywane w sposób przybliżony, jedynie na zasadzie uprawdopodobnienia (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 16 lipca 2013 r., III AUa 1714/12, Legalis nr 739136, w wyroku z dnia 29 września 2014 r., III AUa 2618/13, Legalis nr 1163500).

Z powyższych względów nie jest możliwe ustalenie nowej wysokości kapitału początkowego i świadczenia emerytalnego wnioskodawczyni z uwzględnieniem podnoszonej przez wnioskodawcę stawki wynagrodzenia za lata 1977 – 1986, premii za cały sporny okres a także innych składników wynagrodzenia, których wysokość nie jest precyzyjnie określona w listach płac w oparciu tylko o twierdzenia wnioskodawczyni i w oparciu o zeznania świadków. Wyżej wymienieni nie byli bowiem w stanie wskazać w jakiej wysokości wnioskodawczyni w spornym okresie otrzymywała to wynagrodzenie.

Reasumując, co do żądania skarżącej uwzględnienia w wyliczeniu podstawy wymiaru w spornym okresie faktycznych kwot otrzymywanego wynagrodzenia, brak jest podstaw do przyjęcia innych składników wynagrodzenia niż wynagrodzenie zasadnicze premia i dodatki precyzyjnie wskazane na listach płac. Wnioskodawczyni nie udowodniła bowiem konkretnych kwot pozostałych składników wynagrodzenia. Tym samym przyjęcie do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego i emerytury wynagrodzenia minimalnego

z tytułu pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. w okresie 1 lipca 1977 r. - 31 lipca 1991 r., za który nie ma listy płac lub wykazano jedynie premię, rekompensatę lub zasiłek chorobowy uznać należy za w pełni uprawnione.

Zaskarżona decyzja w pełni zatem odpowiada prawu.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania ubezpieczonej jako bezzasadne.

J.L.